

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЕМ:

Г-жа Соня Момчилова

Г-жа Габриела Наплатанова

Г-жа Галина Георгиева

Г-жа Симона Велева

Г-жа Пролет Велкова

ЖАЛБА

От Даниела Късовска
Старши редактор в БНР

/ Програмен директор на БНР до 07.03.2024г. /

Уважаеми членове на СЕМ,

На 07.03.2024г. изненадващо и спешно, в рамките на около 2 часа, беше закрыта Програмна дирекция на БНР с решение на УС. Не ми е известно въпросът, включен в дневния ред на заседанието да е придружен по реда на чл. 25 от *Правилника за организацията на работата и дейността на управителния съвет на БНР* с писмен доклад или с докладна записка на лицето, което го е инициирало - генералният директор. До момента официален мотив за тази акция не е посочен от г-н Милен Митев. Такъв няма и в протокола от заседанието на УС на БНР, на което е взето решението. Служителите на БНР - нито тези от закрытата Програмна дирекция, нито останалите - по никакъв начин не са информирани за причините, поради които е закрыта една от ключовите дирекции на радиото, свързана с основната дейност на обществената медия - създаването на програми и съдържание.

Каквито и мотиви да бъдат посочени за закриването на тази дирекция и на поста програмен директор, това действие има потенциала да компрометира процеса на саморегулация на БНР, да маргинализира редакционната отговорност и обезцени контролната дейност, свързана с придържане към професионалните стандарти.

1. Програмна дирекция е структурата в БНР, която следи и сигнализира при нарушения на ЗРТ, редакционните стандарти и упражняването на постоянна редакционна отговорност от ръководителите на програмите.

С други думи, Програмна дирекция осъществява важният процес на медийна саморегулация посочен в чл.4б от ЗРТ. До закриването ѝ това се осъществяваше чрез професионалната дейност на Сектор "Мониторинг на програмите" в отдел "Програмни анализи" към дирекцията. За да се гарантира максимална безпристрастност на процеса на мониторинг, той се извършваше основно от външни експерти с безспорен авторитет. До момента на закриване на Програмна дирекция на 07.03.2024г. това бяха доц. Жана Попова и доц. Вяра Ангелова от ФЖМК, както и едни от най-влиятелните журналисти от програма "Хоризонт" - г-жа Лиляна Попова и г-н Еди Емирян. Веднага след ликвидирването на дирекцията доц. Попова и доц. Ангелова се отказаха от този ангажимент към БНР.

Всички мониторингови доклади се завеждаха с необходимия гриф в деловодната система и се изпращаха до генералния директор, до членовете на УС, до директора и главния редактор на програмата, за която е изготвен.

В част от мониторинговите доклади са констатирани нарушения на ЗРТ или на редакционните стандарти. След нито една такава констатация обаче не ми е известно да са предприемани никакви действия от ръководните органи на съответната програма или на БНР.

През последната година се засилват критиките и обвиненията към БНР в разпространение на дезинформация и пропагандно говорене. Констатация, че се "създава усещане за пропагандни внушения" има и в мониторингов доклад на СЕМ за предаването "Политически некоректно", оповестен в началото на 2023 г. От една страна, това поставя с още по-голяма сила необходимостта от добра вътрешна регулация в обществената медия. От друга страна, налице са редица опити от страна на генералния директор в посока към стесняване на мониторинговата дейност, изразени под формата на оценки или констатации като "мониторингът създава напрежение в програмите", "трябва да се изработят вътрешни правила за мониторинговата дейност", "наблюдателите са субективни и предубедени", "наблюдателите показват пристрастия". Израз на това е фактът, че през цялата минала година генералният директор подписваше договорите с външните експерти не за една година, както беше обичайно преди това, а за по три месеца. Натискът върху дейността на Програмна дирекция и на мен, като програмен директор, беше особено активен чрез вербална агресия от страна на двама от директорите - на програма "Хоризонт" и на дирекция "Дигитални програми", под чието ръководство е сайта на БНР, всеки път, когато към тях имаше критични мониторингови доклади. В тези случаи генералният директор възприе ролята на страничен наблюдател, който не предприема никакви действия.

2. Като програмен директор инициирах изработването на по-детайлно описани редакционни стандарти, които УС утвърди през май 2022 г., но на практика има отказ от упражняване на редакционна отговорност за прилагането им .

В синхрон с най-добрите европейски примери за редакционни стандарти на обществените медии екипът на Програмна дирекция разработи професионалните стандарти, които бяха приети в началото на 2022 г. След максимално широка дискусия, както изисква ЗРТ, в която бяха включени всички редакционни колегии и ръководствата на програмите стандартите бяха приети през 2022 г. Изненадващо, докато бях в лятна отпуска миналата година, получих заповед от генералния директор на БНР да направим корекция на вече приетите стандарти. Отново организирах същата широка платформа за обсъждане до членовете на редакционните колегии и ръководителите на програмите, които ясно заявиха, че стандартите са добри, като бяха направени някои предложения за козметични промени, с които се съобразихме. Въпреки, че тези предложения са изпратени за утвърждаване от УС на БНР през септември 2023г. До този момент не са утвърдени. Важно е да бъде проследено дали след отстраняването ми като програмен директор редакционните стандарти от 60 страници няма да бъдат сведени до 5-6 страници.

Има и друг важен момент. След като сезирах Програмния съвет за нарушени редакционни стандарти по време на интервю на журналиста Петър Волгин с Костадин Костадинов през февруари 2023г., той единодушно реши, че всеки ръководител на програма, включително и на екипа на сайта трябва да организира удостоверяването срещу подпис, че всеки журналист се е запознал с редакционните стандарти. Директорите на дирекция “Дигитални програми / част от която е сайта на БНР/ и на радио Пловдив не изпълниха това решение, а директорът на програма “Хоризонт” ме информира, че ще изпрати списъка с подписите не в Програмна дирекция, а в УС на БНР. Не съм информирана дали това е направено.

3. Това е наказателна акция, заради решението на Програмния съвет свързано с неизлъченото интервюто с руския посланик Елеонора Митрофанова през декември 2023 г. и моята роля като председател на Съвета.

Действието по закриване на дирекцията, при това с такава спешност и при липса на мотиви, представлява най-яркият пример за неразбиране от ръководството на БНР колко важни са процесите свързани с вътрешната регулация, постоянното упражняване на редакционна отговорност и прилагане на принципа за разделение между административното управление и редакционната дейност.

Със закриването на Програмна дирекция и на поста на програмния директор се цели и отслабване на ролята на Програмния съвет като гарант за редакционната независимост на БНР. Именно Програмният съвет се произнася по казуси, свързани

със спазване на редакционните стандарти, както в случая с интервюто с г-жа Митрофанова, така и в други случаи, които са документирани по съответния ред . Един от тях, придобил публична известност, е позицията на Програмния съвет по случая със съобщената в ефира непроверена информация за кораба "Царевна" в началото на април 2022 г., с ясна констатация, че са нарушени професионалните стандарти.

С решението от 07.03.2023г. УС на БНР не дава отговор на въпроса след премахването на Програмна дирекция, кой в структурата на БНР, който е равноотдалечен от програмите и в същото време има компетенциите да се произнася във връзка с редакционната дейност, ще ръководи Програмния съвет?

Намирам за подходящо да напомня, че в концепцията за управление на БНР, с която г-н Митев беше избран за генерален директор, Програмна дирекция има ключова роля за развитието на медията. Заличаването на дирекцията означава ли, че той се отказва от ангажименти, който е поел пред Вас и доколко това е допустимо?

Сигурна съм, че разполагате с неговата концепция, но я прилагам към моя сигнал, като съм маркирала всички ключови намерения свързани с ролята на Програмна дирекция като: координиращ и планиращ център между програмите, който да обнови и да модернизира работните процеси, да бъде двигател за създаването на интегриран национален нюзрум.

/Прилагам и справка за ключовите дейности извършени от Програмна дирекция в периода, в който съм изпълнявала длъжността на програмен директор от 2020 до 2024г../

В настоящия случай следва да се вземе предвид, че с решението от 07.03.2024г. е закрыта дирекция, която е учредена и уредена по силата на всички действащи вътрешноведомствени актове на БНР, които са в сила и към настоящия момент. Този ефект вероятно е постигнат поради бързината, с която е действано, но е факт, че Програмната дирекция е закрыта с решението от 07.03.2024г., същевременно тя съществува по силата на сочените вътрешни актове.

На самостоятелно основание, сезирам Ви и за нарушение на чл.6 и чл.7 от Правилника за редакционната дейност пряко свързан с процеса на саморегулацията в БНР, респективно за нарушение на чл.4б, ал.3 от ЗРТ:

***" Чл.6 Организацията и координирането на редакционния процес се осъществява:
6.1 В оперативен план - от директорите на програми или главните редактори чрез всекидневни съвещания, на които се извършва планиране и отчитане, обсъждане на текущи или спешни въпроси; от програмния директор, когато е необходимо координирането на дейности в повече от една програма.***

6.2 В дългосрочен план - от директорите на програми в координация с програмния директор.

Чл.7 Координацията на отделните програми се осъществява от Програмна дирекция.”

Как без Програмна дирекция и с дейност на Програмния съвет поставена под много въпросителни ще се гарантира редакционната независимост на програмите и ненамеса на административните ръководители в програмното съдържание, което е описано като условие в лицензията на БНР?

Една от основните функции на програмния директор, описана в Правилника за структурата и организацията на дейността на БНР е да наблюдава за спазването на ЗРТ в частта, отнасяща се до програмно-творческата дейност и да сезира директорите на програми за тяхното отстраняване. Кой и с какви компетенции ще изпълнява тази дейност?

И така, Решението на УС на БНР /Протокол 4-12/07.03.2024г/ поставя множество въпроси, сред които:

1. действало ли е ръководството на БНР под външен натиск и ако е така чий е той;
2. позволило ли е външна намеса под формата на наказателна акция, заради решението на Програмния съвет, в резултат на което не беше излъчено записаното интервю с посланика на Руската федерация Елеонора Митрофанова;
3. предприема ли репресивни действия срещу програмния директор и цялата Програмна дирекция с цел да бъде маргинализирана и унищожена саморегулацията на медията и така да се прикрие отказа от упражняване на редакционен контрол в БНР и неспособността на ръководството да се справи с този проблем;
4. представлява ли това действие SLAPP и ако това е така, какво би предприел регулаторният орган спрямо адресатите;
5. не на последно място, ако закриването е резултат от външен натиск в полза на чужда държава, обявила нашата за неприятелска, то има ли риск за националната ни сигурност, при положение, че се касае за решение на управителен орган на обществената медия, която е част от системата за национална сигурност?

Уважаеми членове на СЕМ,

Националното ни законодателство не предвижда механизъм, нито възможност за атакуване, било по административен или по съдебен ред, на решение на УС на БНР,

дори и когато същото засяга правото на упражняване на журналистическа професия. Тази празнота в закона допускам да е обоснована с аргументи, свързани със своеобразна гаранция за саморегулация. В този случай, обаче, и поради естеството на функциите и дейностите на закритата дирекция, намирам, че решението на УС на БНР удря пряко именно саморегулацията на общественото радио до степен то само да се лишава от нея.

Ето защо, моля да бъде извършена проверка по случая и в изпълнение на правомощията си, да предприемете необходимите действия. При проверката да бъде взета предвид Препоръка (ЕС) 2022/1634 на Комисията от 16.09.2022 г. относно вътрешните гаранции за редакционна независимост и прозрачност на собствеността в медийния сектор, Раздел 2 "Вътрешни гаранции за редакционна независимост".

В допълнение, заявявам готовност да съдействам за изясняване на фактите, от значение за случая, като в доказателство на твърденията, изложени в настоящия сигнал, моля да изискате по служебен ред намиращите се в БНР следни документи:

1. *Протокол на редакционната колегия на програма "Хоризонт" с РИ 5-114/01.09.2022г.*
2. *Мониторинг с РИ 11-180/12.04.2022г*
3. *Протокол от заседание на Програмния съвет № РД 11-14/12.04.2022г.*
4. *Вътрешен мониторинг с РИ 83-61/ 03.10.2022г.*
5. *Външен мониторинг с РИ 83-34/06.02.2023г.*
6. *Външен мониторинг с РИ 83-35/06.02.2023г.*
7. *Протокол от заседание на Програмния съвет с РИ 5-83/07.02.2023г*
8. *Служебна бележка с РИ 3-740/06.03.2023г..*
9. *Служебна бележка с РИ 3-1780#1/09.06.2023г.*
10. *Служебна бележка с РИ 3-1780#2/09.06.2023г*
11. *Служебна бележка с РИ 3-1879#1/09.06.2023г.*
12. *Докладна записка с РИ 3-1926/14.06.2023г.*
13. *Одитен доклад с РИ 3-2527/18.08.2023г.*
14. *Протокол от заседание на Програмния съвет с РИ 5-508/16.12.2023г.*
15. *Протокол от заседание на Програмния съвет с РИ 5-510/18.12.2023г.*
16. *Вътрешен мониторинг с РИ 83-20/13.02.2024г.*

Като неразделна част от този сигнал прилагам справка за ключовите дейности извършени от Програмна дирекция за периода 2020-2024г.

С уважение:

Даниела Късовска